Accountantsverslag 2023 - Concept

Geheim

Aanbiedingsbrief

Aan de leden van de
gemeenteraad van Amsterdam
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Datum	xx mei 2024
Kenmerk	700.000.23-V
Onderwerp	Accountantsverslag 2023 gemeente Amsterdam

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u het accountantsverslag van de controle van de jaarrekening 2023 van de gemeente Amsterdam. Bij de door het college vastgestelde jaarrekening hebben wij op 25 april 2024 een controleverklaring verstrekt met een oordeel met beperking. In hoofdstuk 1 'Kernpunten van de controle' en in hoofdstuk 4 'Rechtmatigheid' gaan wij nader in op de achtergrond van dit oordeel.

Via dit verslag rapporteren wij onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing van de gemeente voor zover deze relevant zijn voor de jaarrekeningcontrole. Ons algemene beeld is dat voorzichtige stappen worden gezet op de onderwerpen waarover wij eerder hebben gerapporteerd. Op het gebied van de administratie ontbreekt het vaak nog aan noodzakelijke hygiëne. Naar aanleiding van de controle zijn nog veel correcties doorgevoerd. Een belangrijke mogelijkheid om verbeteringen door te voeren is verschoven van 2024 naar 2025; het implementeren van het Amsterdams Financieel en Inkoop Systeem (AFIS).

De druk op de financiën blijft onverkort aanwezig. De meerjarenraming zoals opgenomen in de begroting 2024 laat vanaf 2027 een tekort zien. Er is dan geen sprake meer van een (meerjarig) structureel evenwicht. Dit betekent dat de structurele lasten niet meer worden gedekt door structurele baten. Dit wordt veroorzaakt door de onzekerheden rondom kortingen en de systematiek van het gemeentefonds, ook bekend als het Ravijn.

Hoewel keuzes maken onvermijdelijk lijkt, roept de kwaliteit van de begroting ook vragen op. De opbouw van het resultaat is bijvoorbeeld beduidend anders dan begroot. Wij verwachten dat de gemeente hier nog een slag in kan maken.

Wij vertrouwen er op dat wij u met dit verslag voldoende hebben geïnformeerd en zijn graag bereid tot een nadere toelichting.

Hoogachtend,

Origineel getekend door:
drs. D.A. van Hooff RA

VERTROUWELIJK

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3

Hoofdstuk 1 Kernpunten van de controle 4
1.1 Controleverklaring 4
1.2 De in de jaarrekening aanwezige fouten en onzekerheden 4

Hoofdstuk 2 Overzicht adviezen en aandachtspunten 6

Hoofdstuk 3 Getrouw beeld 10
3.1 Begroting versus realisatie 10
3.2 Kaderstelling 11
3.3 Reserves en voorzieningen 12
3.4 Waardering van onderhanden werken grondexploitaties 14

Hoofdstuk 4 Rechtmatigheid 17
4.1 Vanaf jaarrekening 2023: de rechtmatigheids- verantwoording 17

Hoofdstuk 5 Single information Single audit (SiSa) 20
5.1 Single Information Single Audit 20

Hoofdstuk 6 Inzicht in risico's 22
6.1 Weerstandsvermogen in relatie tot de financiële risico's 22
6.2 Beheersing van frauderisico's 23
6.3 Nieuw beleidskader subsidies 24
6.4 Business Continuity Management (BCM) 25

Hoofdstuk 7 ICT en informatieveiligheid 27
7.1 Voldoen aan wet- en regelgeving in het I-domein 27
7.2 Inzicht in de staat van de informatiebeveiliging in het jaarverslag 29
7.3 Assurance-rapportages uitbestede diensten (SaaS-applicaties) 29
7.4 Autorisatiebeheer van applicaties in scope jaarrekeningcontrole 31

Hoofdstuk 8 Varia 32
8.1 Volledigheid inkoopcontractenregister 32
8.2 Vaststellen van de geleverde prestaties bij inkoopfacturen 32
8.3 Afdoening aanbevelingen Rekeningencommissie en ACAM 33

Bijlagen 35

Bijlage 1 SiSa tabel fouten en onzekerheden 36

VERTROUWELIJK

Hoofdstuk 1 **Kernpunten van de controle**

1.1 Controleverklaring

Ons oordeel heeft betrekking op de getrouwheid van de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording. Als gevolg van tekortkomingen in het proces van de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording zijn wij niet in staat geweest voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen over de rechtmatigheidsverantwoording.

1.2 De in de jaarrekening aanwezige fouten en onzekerheden

De fouten en onzekerheden overschrijden in totaal de door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringsgrens van 0,3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. Om die reden worden de belangrijkste hieronder toegelicht.

Tabel 1 **fouten en onzekerheden**

Nummer	Beschrijving	Fouten (bedragen x € 1 miljoen)	Onzekerheden (bedragen x € 1 miljoen)
01	SiSa	€ 9,7	€ 64,7
02	Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen	€ 4,0	€ 1,3
03	Overige bevindingen, betreft veelal transitorische posten	€ 11,8	€ 35,7
	Totaal	**€ 25,5**	**€ 101,7**

VERTROUWELIJK

Nr. 01: SiSa
Voor een nadere toelichting op de SiSa bevindingen verwijzen wij naar hoofdstuk 5 van dit verslag.

Nr. 02 Toevoegingen en onttrekkingen aan voorzieningen en reserves
Dit betreffen bevindingen inzake dotaties en onttrekkingen aan reserves die niet conform onderliggende (onderhouds)plannen c.q. besluitvorming door de raad zijn verlopen.

Nr. 03 Overige bevindingen
Deze bevindingen betreffen vooral transitorische posten in de jaarrekening. Vaak is hier de jaarafgrenzing niet secuur toegepast. In enkele gevallen gaat het om ontbreken van een onderbouwing van de post. Tot slot betreft dit overige bevindingen van diverse aard.

Belangrijkste kwalitatieve bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording
Ten aanzien van het voorwaardencriterium, specifiek betreffende het voldoen aan Europese aanbestedingsrichtlijnen, hebben wij in onze boardletter van 23 november 2023 gewezen op de situatie dat de uitvoerbaarheid en effectiviteit van de aanpak van de spendanalyse nog moest blijken en dat in de planning geen rekening werd gehouden met vertraging als gevolg van het ontbreken van of kwalitatief onder de maat zijn van benodigde onderbouwingen.

Mede als gevolg van bovenstaande problematiek is uiteindelijk pas half april 2024 de rechtmatigheidsverantwoording opgesteld. Als gevolg van tekortkomingen in het proces van de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording zijn wij niet in staat geweest voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen over de rechtmatigheidsverantwoording. Gezien het materiële belang van de rechtmatigheidsverantwoording betekent dit dat wij een oordeel met beperking dienen af te geven.

Een uitgebreidere toelichting is terug te vinden in hoofdstuk 4 van dit verslag.

Waardering leningenportefeuille AEB
Per jaareinde 2023 is de deelneming in het Afval Energie Bedrijf (AEB) geheel afgewaardeerd. De gemeente heeft daarnaast € 196 miljoen aan leningen uitstaan bij het AEB. De verwachting van de gemeente is dat deze kunnen worden afgelost bij de verkoop van het AEB. Gezien het verkooptraject zijn de deelneming en de leningen feitelijk als één geheel te beschouwen. De ons verstrekte controle-informatie geeft aanleiding erop te wijzen dat de gehanteerde schattingen op het moment van het afgeven van de controleverklaring nog vrij globaal zijn. Dit betekent dat de kans bestaat dat bij verkoop een significant andere waardering blijkt.

VERTROUWELIJK

Hoofdstuk 2 **Overzicht adviezen en aandachtspunten**

Hoofdstuk	Advies / Aandachtspunt
3. Getrouw beeld	

3.1 Begroting versus realisatie

Onderzoek wat de oorzaak is van de relatief grote afwijkingen tussen de begroting en de realisatie en pas indien mogelijk de begroting daarop aan.

3.2 Kaderstelling

- Neem alle (begrotings)regels met een financieel effect op in de financiële verordening.
- Besteed bij wijzigingen ten aanzien van het financieel stelsel voldoende aandacht aan de bestendige gedragslijnen.

3.3 Reserves en voorzieningen

- Beoordeel reserves en voorzieningen integraal op nut, noodzaak en voldoen aan wet- en regelgeving, waaronder de eigen beleidsnota. Kijk daarbij of het mogelijk is het aantal reserves en voorzieningen te verminderen door middel van het samenvoegen van posten of het via de exploitatie laten lopen van structurele lasten.
- Verbeter het inzicht in de verschillen tussen de begroting en jaarrekening per individuele reserve.
- Breid de toelichting in de verloopstaten van reserves en voorzieningen uit zodat deze zelfstandig leesbaar(der) zijn.

3.4 Waardering van onderhanden werken grondexploitaties

Onderzoek of het mogelijk is om de meest actuele inzichten te betrekken bij het proces van ramen van de grondexploitaties en/of het proces te bekorten.

3.4 Waardering van onderhanden werken grondexploitaties

- Wij vragen aandacht voor de toelichtingen in de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag waarin wordt ingegaan op de (inherente) onzekerheden bij de waardering van de grondexploitatie-portefeuille.

VERTROUWELIJK

4. Rechtmatigheid

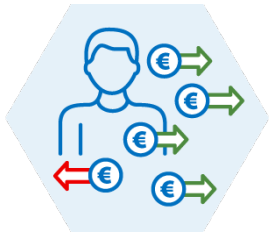

4.1 Vanaf jaarrekening 2023: de rechtmatigheidsverantwoording

- Overweeg een andere aanpak van de spendanalyse, voer deze periodiek uit en zorg voor de benodigde kennis van het aanbestedingsrecht in het proces.
- Laat de planning en uitvoering van de onderzoeken naar de voorwaardencriterium aansluiten op de P&C-cyclus zodat uitkomsten tijdig beschikbaar komen voor evaluatie en opname in de rechtmatigheidsverantwoording.

5. Single information Single audit (SiSa)

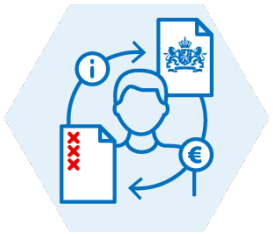

5.1 Single Information Single Audit (SiSa)

- Investeer in een grondige analyse en verbetering van de informatiehuishouding, zodat deze volledig is afgestemd op de geldende, door het Rijk gestelde, normen en vereisten.
- Investeer in trainingen voor medewerkers die betrokken zijn bij de uitvoering van een regeling en het verantwoordingsproces. Zorg ervoor dat zij goed op de hoogte zijn van de geldende normen en procedures.
- Implementeer interne controlemechanismen om ervoor te zorgen dat de juistheid en rechtmatigheid van bestedingen nauwlettend worden gevolgd. Van belang daarbij is mogelijke risico's proactief te identificeren en hierop in te spelen.

6. Inzicht in risico's

6.1 Weerstandsvermogen in relatie tot de financiële risico's

Rapporteer in het jaarverslag op een vergelijkbare wijze als in de begroting over het weerstandsvermogen en risicobeheersing.

6.2 Beheersing van frauderisico's

- Geef prioriteit aan het implementeren van beheersingsmaatregelen gericht op het voorkomen van fraude en corruptie.
- Richt gestructureerde periodieke controle in om vast te stellen of sprake is geweest van mogelijke fraude ofwel om uit te sluiten dat mogelijke fraudes hebben plaatsgevonden.

VERTROUWELIJK

6.3 Nieuw beleidskader subsidies

Besteed voldoende aandacht aan het creëren van een gezonde balans tussen doelmatigheid en vertrouwen enerzijds en rechtmatigheid anderzijds.

7. ICT en informatieveiligheid

7.1 Voldoen aan wet- en regelgeving in het I-domein

Wij adviseren u de voortgang de BIO, AVG, Wpg, Woo in 2024 te blijven volgen.

7.3 Assurance-rapportages uitbestede diensten (SaaS-applicaties)

Maak gemeentebreed (centraal) inzichtelijk bij welke applicaties de assurance-rapportages er niet zijn en bij welke applicaties deze er wel zijn. De rapportages die er wel zijn dienen jaarlijks te worden beoordeeld door de gemeente, voor rapportages die er niet zijn dienen deze alsnog te worden verkregen.

7.4 Autorisatiebeheer van applicaties in scope jaarrekeningcontrole

Wij vragen er aandacht voor dat:

- De periodieke controle in 2024 in lijn met de BIO wordt uitgevoerd, dat is (minimaal) twee keer per jaar.
- De periodieke controle van uitgegeven speciale rechten, eveneens in lijn met de BIO, per kwartaal wordt uitgevoerd.
- De monitoring op ongewenste functievermenging in lijn met de BIO wordt uitgevoerd.

VERTROUWELIJK

8. Varia

8.2 Vaststellen van de geleverde prestaties bij inkoopfacturen

Onderzoek of het mogelijk is centrale monitoring in te richten voor de controle op het toereikend onderbouwen van de levering van prestaties in de financiële administratie (AFIS) en of daarbij een relatie kan worden gelegd tussen contractafspraken, de daaruit voortvloeiende opdrachten en de daadwerkelijke prestatie.

8.1 Volledigheid inkoopcontractenregister

Wij achten het van belang dat de contractregistratie bij de livegang van AFIS volledig is zodat bestellingen via AFIS kunnen plaatsvinden en daarmee de koppeling tussen de inkoop- en financiële administratie gerealiseerd wordt.

8.3 Afdoening aanbevelingen Rekeningencommissie en ACAM

Besteed voldoende aandacht in de raad (en raadscommissies) aan opvolging van aanbevelingen. Enerzijds door, waar nodig, inhoudelijk het gesprek te voeren over de opvolging in raadscommissies, en anderzijds door bij besluitvorming met betrekking tot het jaarverslag en opvolging aanbevelingen Rekeningencommissie alert te zijn op aanbevelingen die niet worden overgenomen door het college.

VERTROUWELIJK

Hoofdstuk 3 **Getrouw beeld**

3.1 Begroting versus realisatie

Belang van het onderwerp voor de raad

De begroting en jaarstukken zijn van belang voor het budgetrecht van de raad. Met het vaststellen van de begroting bepaalt de raad waar het geld aan moet worden uitgegeven. Ook autoriseert de raad dan het college tot het uitvoeren van de begroting. Tevens dient de raad ervoor te zorgen dat de baten en lasten structureel in evenwicht zijn. Dit betekent dat er keuzes moeten worden gemaakt. De jaarstukken betreffen een verantwoording van het college waarmee de raad kan nagaan of is gedaan wat is afgesproken.

Verschillen tussen de ramingen in de begroting en de realisatie in de jaarstukken zijn van belang voor de raad voor de uitoefening van zijn kaderstellende en controlerende rol.

Verplichtingen wet- en regelgeving

De Gemeentewet bepaalt de uitgangspunten voor de begroting en jaarstukken. In het BBV is aangegeven dat de jaarstukken conform de begroting worden opgesteld. Ook bepaalt het BBV dat de jaarrekening een toelichting bevat van het verschil tussen de begroting na laatste wijziging en de realisatie. Hierbij dienen over- en onderschrijdingen goed herkenbaar in de jaarrekening te worden opgenomen.

Bevindingen

De verschillen tussen de primaire begroting en de uiteindelijke realisatie zijn groot. Het totaal saldo van de jaarrekening is € 122,1 miljoen hoger dan het in de primaire begroting geraamde totaal saldo.
De najaarsnota is 23 november 2023 gepubliceerd en eind december 2023 door de raad vastgesteld. In theorie zouden er niet al te grote afwijkingen kunnen ontstaan tussen het moment van vaststellen en het sluiten van het boekjaar.

Tabel 2 **Begroting 2023 en realisatie**

	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 (Najaarsnota)	Rekening 2023	Verschil Rekening begroting 2023 (Najaarsnota)
Baten	5.926,2	6.278,2	6.519,3	241,1
Lasten	5.987,1	6.414,3	6.396,3	-17,9
Saldo baten en lasten	**-60,9**	**-136,0**	**123,0**	**259,0**
Onttrekking	755,7	1.675,8	1.593,6	-82,2
Toevoeging	694,8	1.421,5	1.594,4	172,9
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**60,9**	**254,3**	**-0,9**	**-255,1**
Totaal	**0,0**	**118,2**	**122,1**	**3,9**

VERTROUWELIJK

De opbouw van het resultaat is beduidend anders dan begroot
Het geraamde resultaat in de najaarsnota was € 118,2 miljoen. Het verschil tussen de jaarrekening en de najaarsnota is € 3,9 miljoen, wat op zichzelf een relatief klein verschil is. Daarmee zou de indruk kunnen ontstaan dat de gemeente in de volle breedte goed kan begroten.
De opbouw van het resultaat is echter beduidend anders dan was voorzien. Er zijn, deels verplicht, lasten genomen die niet zijn begroot, zo hebben er relatief veel toevoegingen aan voorzieningen plaatsgevonden. Andere begrote toevoegingen aan voorzieningen hebben niet voor he begrote bedrag plaatsgevonden omdat dit niet nodig bleek. Een voorbeeld betreft de toevoegingen aan de voorzieningen voor plantekorten. Andere relatief hogere lasten die afwijken van de begroting zijn terug te voeren op het uitkeren van energietoeslag. De hogere baten zijn te verklaren door meer ontvangsten vanuit de Rijksoverheid, waaronder die voor energietoeslag, en hogere ontvangsten uit erfpacht en grondbeleid. Daarnaast valt het veel hogere positieve resultaat bij het programmanonderdeel "lokale heffingen" op, namelijk € 103,9 miljoen ten opzichte van de primaire begroting en € 62,2 miljoen ten opzichte van de Najaarsnota.

De afwijking tussen de begrote en gerealiseerde mutaties van reserves is eveneens relatief groot. Per saldo is € 255,1 miljoen meer aan de reserves toegevoegd dan bij de najaarsnota was voorzien. Dit komt mede doordat de gemeente werkt met systeemreserves waardoor mutaties in baten en lasten direct een effect hebben op de mutaties van reserves. De gerealiseerde onder- en overschrijdingen op deze baten en lasten worden zo automatisch gecompenseerd door een tegengesteld effect op met name egalisatiereserves zonder dat hier aparte besluitvorming voor nodig is.

De relatief grote verschillen tussen de najaarsnota en de jaarrekening zijn een jaarlijks terugkerend fenomeen. Dit is een aanwijzing dat de kwaliteit van de begroting op onderdelen voor verbetering vatbaar is.

Advies
Onderzoek wat de oorzaak is van de relatief grote afwijkingen tussen de begroting en de realisatie en pas indien mogelijk de begroting daarop aan.

3.2 Kaderstelling

Belang van het onderwerp voor de raad
De raad bepaalt middels het vaststellen van de financiële verordening en de onderliggende beleidsnota's de uitgangspunten voor het financiële beleid, het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie. Via deze kaderstelling heeft de raad direct invloed op onder andere het begrotingsproces, de invulling van het budgetrecht en de verantwoording. De verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.

Verplichtingen wet- en regelgeving
Artikel 212 van de Gemeentewet stelt deze verordening verplicht.

Bevindingen
De financiële verordening is belangrijk voor de controlerende functie
Afgelopen jaren zijn relatief veel wijzigen doorgevoerd in de financiële verordening en beleidsnota's. Bijvoorbeeld het verlengen van afschrijvingstermijnen van vastgoed, het introduceren van investeringsportefeuilles met bijbehorende regels en de wijzigingen die noodzakelijk waren voor de rechtmatigheidsverantwoording. Tevens zijn

VERTROUWELIJK

wijzigingsvoorstellen in voorbereiding. Dit is voor ons aanleiding om dit punt onder uw aandacht te brengen.

De financiële verordening bevat veel techniek en is daarmee niet voor iedereen even toegankelijk. De raad heeft met het college afgesproken dat bij wijzigingen in de kaderstelling het college een advies van ACAM toevoegt aan de besluitvormingsdocumenten. Wij vinden het belangrijk dat de raad oog houdt voor de financiële kaders bij besluitvorming. Zie voor een voorbeeld van dit belang de paragraaf over reserves en voorzieningen in dit verslag.

Daarnaast is het van belang dat sprake is van bestendige gedragslijnen zodat de raad erop kan toezien dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is of op relatief korte termijn komt. Tegelijkertijd is het belangrijk dat de begroting voldoende wendbaar blijft en niet alles via de financiële verordening en beleidsregels is "dichtgeregeld".

Niet alle begrotingsregels zijn geborgd in de financiële verordening
Al een aantal jaar bevat de begroting het onderdeel 'begrotingsregels'. In paragraaf 7.6 van de begroting 2023 is een manifest met uitgangspunten opgenomen. Vanaf pagina 391 volgen 'begrotingsregels en bijsluiters'. Op een enkel onderdeel hebben deze regels een financieel effect, zoals het onderdeel 'eindejaarsmarge' dat regels bevat voor het meenemen van niet-bestede gelden naar een nieuw begrotingsjaar en het compenseren van overbestedingen in het volgende jaar. Het jaarlijkse rekeningresultaat wordt, gecorrigeerd met de eindejaarsmarge, aan de algemene reserve toegevoegd. In de begroting 2023 staat:

"Om overhaaste uitgaven aan het eind van het jaar te voorkomen, krijgen collegeleden de ruimte om onderbesteding gedurende het jaar (gemaximeerd op 1% van het lastentotaal, verminderd met een eventueel tekort op het batentotaal, op het niveau van programma ten tijde van de originele begroting) mee te nemen naar het volgende jaar. Dit wordt de 'eindejaarsmarge' genoemd."

Wij wijzen erop dat door het vaststellen van de begroting de raad akkoord gaat met uitgangspunten die niet zijn opgenomen in de financiële verordening.

Advies
- Neem alle (begrotings)regels met een financieel effect op in de financiële verordening.
- Besteed bij wijzigingen ten aanzien van het financieel stelsel voldoende aandacht aan de bestendige gedragslijnen.

3.3 Reserves en voorzieningen

Belang van het onderwerp voor de raad

Het verschil tussen een reserve en een voorziening is belangrijk voor de raad:
- Bij reserves kan de raad de bestemming wijzigen. Met de kanttekening dat dit niet altijd eenvoudig is omdat sommige reserves meerjarig 'beklemd' zijn, zoals financieringsreserves voor investeringen. Reserves behoren tot het eigen vermogen.
- Voorzieningen zijn er voor verplichtingen of risico's; ze zijn verplicht en daarom niet vrij te besteden of te bestemmen. Voorzieningen zijn onderdeel van het vreemd vermogen.

Voor de raad is, inzicht in:
- Reserves van belang, om te weten waar eventueel ruimte zit of om middelen opzij te zetten voor toekomstige doelen.
- Voorzieningen van belang, omdat deze moeten aansluiten bij verplichtingen.

VERTROUWELIJK

Volledigheidshalve merken we op dat we het hier alleen hebben over bestemmingsreserves, dus niet over de algemene reserve.

Verplichtingen wet- en regelgeving

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor waarvoor voorzieningen moeten worden gevormd en wat een bestemmingsreserve is. In de 'Gewijzigde financiële verordening Amsterdam 2023' zijn enkele uitgangspunten opgenomen, zoals dat er een beleidsnota reserves en voorzieningen is die om de vier jaar wordt geëvalueerd.
De beleidsnota reserves en voorzieningen 2021 bepaalt onder andere waarvoor Amsterdam reserves vormt, wat voor type reserves er zijn, waarvoor voorzieningen worden ingesteld en hoe de informatieverstrekking aan de raad eruitziet.

Bevindingen

Vorming van bestemmingsreserves niet altijd in lijn met beleidsnota
In de beleidsnota is bepaald dat bestemmingsreserves slechts worden gevormd als er geen andere reële mogelijkheid aanwezig is om *specifiek aangewezen en incidenteel beschikbare middelen in meerdere begrotingsjaren aan een specifiek doel te besteden*. Wij zien diverse reserves waarvoor wij andere mogelijkheden zien. Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- Reserves waarvan de lasten een structureel karakter hebben, zoals het geval is bij reserves voor dagelijks beheer en onderhoud. Het ligt daarmee voor de hand dat deze lasten in de reguliere exploitatie worden begroot.
- Reserves die naar zijn aard voorzieningen zijn. Een voorbeeld is de reserve afvalstoffenheffing. *"Alle voor- en nadelen van de afvalstoffenheffing worden verrekend met deze reserve. Het huidige saldo zal worden aangewend ten behoeve van de tarievenegalisatie van de afvalstoffenheffing"* (zie de verloopstaat op pagina 452 van het jaarverslag). Heffingen mogen alleen besteed worden aan het doel waarvoor deze zijn geïnd. Voor- en nadelen dienen te worden opgenomen als voorziening (artikel 44, lid 2 BBV).
- Reserves waarvan het doel en gebruik onduidelijk is. Dit is bijvoorbeeld het geval van de in 2023 ingestelde reserve facilitaire dienstverlening. De omschrijving van deze reserve luidt: *"het positief resultaat van IB/PMB in 2023-2025 gebruiken om opdrachtgevers te compenseren voor een mogelijk lager kwaliteitsniveau van dienstverlening van IB/PMB tijdens het ontwerpen, implementeren en monitoren van een Normeringssystematiek"*. Eén van de criteria in de beleidsnota voor het instellen van een reserve is dat er direct moet worden toegevoegd. Er heeft in 2023 geen toevoeging plaats gevonden. Deze reserve van vooralsnog € 0 roept de vraag op wat er gebeurt als er sprake is van een lager kwaliteitsniveau en er geen dekking in de reserve aanwezig is. Dit roept tevens de vraag op wat de nut en noodzaak van deze reserve is voor de raad.
- Reserves waarvan het doel een begrotingscorrectie lijkt te zijn. Een voorbeeld hiervan is de egalisatiereserve Xaas. Het doel van deze reserve is *"omzetten van kapitaallasten van Xaas-investeringen in exploitatielasten om vertraging in de uitvoering van de investering te voorkomen"*. Kosten die gemaakt worden in verband met Xaas- investeringen mogen niet onder de materiële vaste activa op de balans worden geactiveerd. Het gaat dus niet om investeringen en bijbehorende kapitaallasten. Het doel van de reserve lijkt te zijn te kunnen corrigeren zonder besluitvorming door het college en de raad. Dit baseren wij op de toelichting op de reserve: *"In de huidige financiële spelregels zit een harde scheiding tussen investeringen en exploitatie, wat betekent dat investeringen die leiden tot XaaS oplossingen binnen de huidige spelregels om nieuwe bestuurlijke besluitvorming vragen van college en raad."* (paspoort 12563 Egalisatiereserve Xaas).

De mutaties in de individuele reserves worden in de jaarrekening niet afgezet tegen de begroting
In de jaarrekening worden toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves toegelicht op het niveau van de programmaonderdelen. Hierbij worden de

VERTROUWELIJK

begrote en de gerealiseerde mutaties voor alle reserves in het programmaonderdeel gesaldeerd in de tabel "financiële toelichting" tegen elkaar afgezet. Inzicht in het verschil tussen begrote en gerealiseerde mutaties kan worden verbeterd door dit voor elke reserve individueel op te nemen.

De toelichting op de mutaties in de programmaonderdelen zijn daarbij van zo'n hoog aggregatieniveau dat het ook moeilijk is om vanuit de programmaonderdelen een directe relatie te leggen met de mutaties van de individuele reserves in de verloopstaten.

De toelichting van individuele reserves kan beter

In de jaarrekening zijn circa 65 reserves en voorzieningen opgenomen met een sterk wisselende financiële omvang. In de verloopstaten is het doel van de individuele reserves en voorzieningen in een enkel zinnetje opgenomen. In de toelichting op de balans (jaarverslag 7.1.10 en 7.1.11) worden enkele grote reserves en voorzieningen kort inhoudelijk toegelicht.
Een verdere toelichting op de individuele reserves en voorzieningen is gegeven in de documenten 'Paspoorten reserves' en 'Paspoorten voorzieningen' die beiden geen onderdeel zijn van het jaarverslag. Dit zijn omvangrijke documenten (van tientallen tot zelfs honderd pagina's). Verder zien wij dat:

- Veel reserves en voorzieningen een vergelijkbaar doel hebben, zoals het financieren van activa of het egaliseren van overschotten en tekorten.
- Er reserves en voorzieningen zijn die niet of beperkt muteren en/of waarvan de hoogte dermate laag is dat het nut van deze reserves en voorzieningen beperkt lijkt. Een voorbeeld betreft de voorzieningen die zijn ontstaan vanuit nalatenschappen, waarvan de oudste uit 1496 stamt. Deze voorzieningen zijn in euro's laag en muteren (soms al jaren) niet.

De beleidsnota reserves en voorzieningen is van januari 2021. De nota wordt om de vier jaar geëvalueerd.

Advies

- Beoordeel reserves en voorzieningen integraal op nut, noodzaak en voldoen aan wet- en regelgeving, waaronder de eigen beleidsnota. Kijk daarbij of het mogelijk is het aantal reserves en voorzieningen te verminderen door middel van het samenvoegen van posten of het via de exploitatie laten lopen van structurele lasten.
- Verbeter het inzicht in de verschillen tussen de begroting en jaarrekening per individuele reserve.
- Breid de toelichting in de verloopstaten van reserves en voorzieningen uit zodat deze zelfstandig leesbaar(der) zijn.

3.4 Waardering van onderhanden werken grondexploitaties

Belang van het onderwerp voor de raad

Grondbeleid en grondexploitaties zijn langlopend. De financiële consequenties zijn niet altijd goed te voorspellen, terwijl het wel om grote bedragen kan gaan. Ultimo 2023 is de post onderhanden werken grondexploitaties (grex-plannen) in de jaarrekening van Amsterdam € 309,5 miljoen negatief. Inzicht in de plannen is van belang voor het structurele evenwicht van de baten en lasten en voor de haalbaarheid van de bouwambities.

Tweemaal per jaar wordt de raad via het meerjarenperspectief grond (MPG) en de actualisatie van het meerjarenperspectief grond (AMPG) geïnformeerd over de inhoudelijke en de financiële ontwikkelingen van de grondexploitatieportefeuille.

Verplichtingen wet- en regelgeving

- Het BBV, specifiek de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken 2019'.

VERTROUWELIJK

- De nota 'Financiële verantwoording grondexploitatie en erfpachtuitgifte van de gemeente Amsterdam'.

Bevindingen

De post GREX-plannen (€ 309,5 miljoen negatief) bestaat voor € 346,5 miljoen uit de voorziening voor negatieve plannen. Deze voorziening is deels een schatting van de toekomstige verliezen. Over het algemeen geldt dat naarmate de tijdshorizon van een plan langer is, de onzekerheid over de juistheid van de waardering van het plan toeneemt. Deze onzekerheid wordt groter wanneer sprake is van sterk veranderende marktomstandigheden.

In 2023 zien wij een afvlakking van de stijging van de kosten en zijn de grondprijzen minder hard gedaald dan vooraf werd ingeschat. Dit zien wij terug in de significant lagere toevoeging aan de voorziening negatieve plannen. Bij de najaarsnota was de toevoeging begroot op € 100 miljoen. In de jaarrekening is de voorziening negatieve plannen verhoogd met € 54 miljoen. De afwijking tussen de najaarsnota en jaarrekening is circa 50%. Dit is een aanzienlijke afwijking van de raming van de voorziening negatieve plannen en daarmee van de waardering van de post onderhanden werken in de jaarrekening.

Wij zien al enkele jaren dat de werkelijke toevoeging in de jaarrekening aanzienlijk afwijkt van de najaarsnota (zie figuur 1). De door de gemeente aangegeven redenen hiervoor zijn:

- De volatiele marktomstandigheden, die door de organisatie lastig te voorspellen of te beïnvloeden zijn.
- Het proces van het maken van de ramingen neemt enkele maanden in beslag. Hierdoor kunnen de meest actuele inzichten niet worden meegenomen in de ramingen. Volgens de organisatie is dat inherent aan de wijze waarop de voorziening negatieve plannen wordt geraamd.

In de jaarrekening zijn de waardering van de portefeuille en de onzekerheden van de waarderingen van de plannen toegelicht:

- De gebruikte gevoeligheidsanalyse is opgenomen in de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag). In deze analyse worden verschillende scenario's (gunstige, waarschijnlijke, ongunstige) geschetst en wordt de impact op de waardering van de portefeuille toegelicht.
- In de paragraaf grondbeleid wordt tevens beschreven welke ontwikkelingen, onzekerheden, en (verhoogde) risico's spelen, evenals de genomen beheersmaatregelen met betrekking tot de waardering van de portefeuille.

Figuur 1 Ontwikkeling grondexploitaties (x € 1 miljoen)

	bruto boekwaarde	verlies voorziening	netto boekwaarde
2021	-292,4	-279,0	-571,4
2022	-154,7	-291,6	-446,3
2023	37,0	-346,50	-309,5

Het is overigens deels te begrijpen dat de waardering gepaard gaat met veel onzekerheden.
In maart 2024 is bijvoorbeeld door de Raad van State een uitspraak gedaan over het bestemmingsplan 'Exclusiva Hamerkwartier'. Naast deze uitspraak loopt er nog een zaak over het bestemmingsplan 'Draka Terrein Hamerkwartier'. Naar verwachting volgt in het tweede kwartaal van 2024 een uitspraak. Door de gemeente wordt onderzocht welke (financiële) gevolgen deze uitspraken (zullen) hebben voor het plan(tekort) van het plan Hamerkwartier.

VERTROUWELIJK

Advies

Onderzoek of het mogelijk is om de meest actuele inzichten te betrekken bij het proces van ramen van de grondexploitaties en/of het proces te bekorten.

Aandachtspunt

Wij vragen aandacht voor de toelichtingen in de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag waarin wordt ingegaan op de (inherente) onzekerheden bij de waardering van de grondexploitatie-portefeuille.

VERTROUWELIJK

Hoofdstuk 4 **Rechtmatigheid**

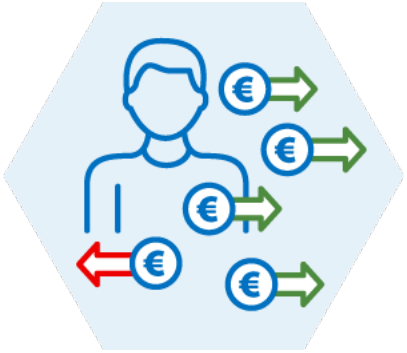

4.1 Vanaf jaarrekening 2023: de rechtmatigheids-verantwoording

Belang van het onderwerp voor de raad

De gemeente besteedt publieke middelen. Het is van belang dat de besteding rechtmatig is. Vanaf het begrotingsjaar 2023 legt het college zelf verantwoording af over de naleving van de financiële rechtmatigheid:

- Het college rapporteert aan de raad over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 2% van de lasten, inclusief toevoegingen aan de reserves, via de rechtmatigheidsverantwoording.
- In de paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen groter dan 0,3% nader toegelicht. Daarbij gaat het college in op de geconstateerde afwijkingen en de acties om onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen. Deze informatie stelt de raad in staat om met het college het gesprek aan te gaan over rechtmatigheid.

Verplichtingen wet- en regelgeving

De Gemeentewet, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, de Verordening van de raad van de gemeente Amsterdam houdende regels over het financiële stelsel (Gewijzigde financiële verordening 2023) en de Kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV zijn van belang. Ze bepalen bijvoorbeeld dat het college de rechtmatigheidsverantwoording aflegt, evenals het percentage waarboven afwijkingen worden gerapporteerd.

Bevindingen

Begrotingscriterium

Overschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) zijn op basis van de gemeentewet onrechtmatig. In de situatie waarin de accountant een oordeel moest geven over de rechtmatigheid nam de accountant niet alle begrotingsonrechtmatigheden mee in zijn oordeelsvorming, maar die waren daarmee nog niet rechtmatig. Nieuw is dat het college deze onrechtmatigheden wel dient te vermelden. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt ook aangegeven welk gedeelte van overschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) op basis van vooraf vastgesteld beleid, zoals opgenomen in de financiële verordening 2023, als acceptabel worden aangemerkt.

Andere begrotingsafwijkingen zoals overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze kunnen alleen onrechtmatig zijn als die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld.

Het is dan ook van belang dat begrotingsafwijkingen in het jaarverslag goed worden toegelicht middels een redengevende verklaring op basis waarvan vastgesteld kan worden of het college binnen het door de gemeenteraad vastgestelde beleid is gebleven.
In algemene zin is de kwaliteit van de toelichtingen op de begrotingsafwijkingen van voldoende niveau. In hoofdstuk 1"Bestuurlijke- en

VERTROUWELIJK

Financiële hoofdlijnen" en in hoofdstuk 2 "Programma's van het Jaarverslag 2023" wordt per programma of per programmaonderdeel in de paragraaf "Financiële toelichting" ingegaan op de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting 2023 zoals vastgesteld bij de Najaarsnota.

Voorwaardencriterium
De afgelopen jaren hebben wij in ons accountantsverslag gerapporteerd over het gebrek aan beheersing ten aanzien van inkopen conform de Europese aanbestedingsregels en hebben wij de gerapporteerde rechtmatigheidsfouten en -onzekerheden steeds als minimumpositie gekwalificeerd. Op basis van de normen voor de accountantscontrole hadden wij bij de jaarrekeningcontrole 2022 voldoende basis om tot een goedkeurend oordeel over de rechtmatigheid te komen. Wij hadden daarbij de mogelijkheid rekening te houden met de toleranties die gelden voor de accountantscontrole. De accountant hoefde op basis van de destijds geldende Kadernota rechtmatigheid geen oordeel te vellen over rechtmatigheidsaspecten, die hij niet kon overzien. Dit leidde dus niet tot kwantificeerbare fouten of onzekerheden die door de accountant werden meegewogen. Wij namen de bevindingen wel (verplicht) op in het accountantsverslag. Deze optie bestaat niet voor het college.

Het college dient alle fouten vanaf 2% te rapporteren in de rechtmatigheidsverantwoording. Het college heeft, in tegenstelling tot de accountant, ook niet de mogelijkheid te rapporteren over onzekerheden. De wetgever gaat ervan uit dat het college geen onzekerheden kent aangezien zij zelf verantwoordelijk is voor de verantwoording.

Uit de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording komt naar voren dat sprake is van € 230,2 miljoen fouten met betrekking tot overschrijding van lasten van programmaonderdelen en € 75,9 miljoen aan fouten met betrekking tot het ten onrechte niet Europees aanbesteden.

Om tot een uitspraak te komen over het voorwaardencriterium hebben gemeentelijke organisatieonderdelen werkzaamheden verricht. Wij constateren dat de werkwijze nog niet voldoende is ontwikkeld om als basis te dienen voor een uitspraak over de juistheid en volledigheid van de in de verantwoording opgenomen informatie. Voor een deel zijn de oorzaken hiervan terug te voeren op de bekende gebreken in de interne beheersing. Een belangrijke andere oorzaak is terug te voeren op het tijdstip en wijze van het uitvoeren van de spendanalyse, het onderzoek waarbij achteraf wordt gekeken of inkopen rechtmatig tot stand zijn gekomen. De planning was dat in januari 2024 een rapportage over de eerste acht maanden beschikbaar zou komen. Dit is niet gelukt, waarna is besloten alleen een jaarrapportage op te stellen.

In onze Boardletter van 23 november 2023 hebben wij gewezen op de situatie dat de uitvoerbaarheid en effectiviteit van de aanpak van de spendanalyse nog moest blijken en dat in de planning geen rekening werd gehouden met vertraging als gevolg van het ontbreken van of kwalitatief onder de maat zijn van benodigde onderbouwingen.

Dit risico heeft zich daadwerkelijk in de praktijk voorgedaan. Als gevolg van daarvan is uiteindelijk begin april 2024 een jaarrapportage opgeleverd. De manier waarop de werkzaamheden zijn uitgevoerd biedt onvoldoende basis om de juistheid en volledigheid te kunnen bepalen van hetgeen is opgenomen onder het voorwaardencriterium ten aanzien van inkopen en aanbesteden. In de rechtmatigheidsverantwoording en de paragraaf bedrijfsvoering heeft het college dit als volgt verwoord:

"Mogelijk zijn niet alle rechtmatigheidsfouten aan het licht gekomen. We hebben moeten vaststellen dat de interne beheersing op aanbestedingen, contractbeheer en dossiervorming nog niet voldoende is. Ook de kwaliteit van de data om een goede analyse te kunnen doen is nog onder de maat".

VERTROUWELIJK

Feitelijk heeft het college de in het onderzoek gevonden fout gerapporteerd. Oorzaken van het gebrek aan basis inzake de uitvoering van de spendanalyse zijn onder andere onvoldoende kennis van het aanbestedingsrecht, miscommunicatie tussen organisatieonderdelen, het niet of niet tijdig aanleveren van informatie en het niet vertalen van uitkomsten van de steekproef naar de totale omvang van de inkopen.

Daarnaast is sprake van onrechtmatigheden die betrekking hebben op andere voorwaarden en die vanwege het moment van beschikbaar komen van informatie mogelijk ten onrechte niet zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording, zoals bijvoorbeeld voorwaarden met betrekking tot het sociaal domein.

Gezien het belang van de rechtmatigheidsverantwoording in combinatie met het ontbreken van voldoende en geschikte controle-informatie leidt deze materiële bevinding tot een oordeel met beperking.

Advies

- Overweeg een andere aanpak van de spendanalyse, voer deze periodiek uit en zorg voor de benodigde kennis van het aanbestedingsrecht in het proces.
- Laat de planning en uitvoering van de onderzoeken naar de voorwaarden criterium aansluiten op de P&C-cyclus zodat uitkomsten tijdig beschikbaar komen voor evaluatie en opname in de rechtmatigheidsverantwoording.

VERTROUWELIJK

Hoofdstuk 5 **Single information Single audit (SiSa)**

5.1 Single Information Single Audit

Belang van het onderwerp voor de raad

De gemeente Amsterdam ontvangt jaarlijks ongeveer € 1 miljard aan specifieke uitkeringen (Spuk's) van het Rijk, wat overeenkomt met 15% van haar totale inkomsten. In 2023 gaat het om 91 verschillende regelingen, elk met hun eigen specifieke wet- en regelgeving. Het niet voldoen aan deze wet- en regelgeving of het niet toereikend kunnen onderbouwen hiervan, kan leiden tot het (deels) terugbetalen van de ontvangen Rijksbijdrage.

Verplichtingen wet- en regelgeving

- Specifieke wet- en regelgeving per specifieke uitkering.
- Artikel 17a van de Financiële verhoudingswet.
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Regeling informatieverstrekking SiSa.

Bevindingen

In het accountantsverslag 2022 hebben wij gerapporteerd dat de informatiehuishouding niet altijd ingericht is op de (uiteindelijke) normen. Dit heeft als gevolg gehad dat wij in 2022 in een aantal gevallen de juistheid en rechtmatigheid van de verantwoorde bestedingen, achteraf niet meer konden vaststellen. Als gevolg hiervan liep de gemeente het risico dat zij de ontvangen Rijksbijdrage moest terugbetalen. Dit risico deed zich ook daadwerkelijk voor in 2023, waarbij de gemeente een deel van de ontvangen Spuk's heeft terugbetaald.

Over het jaar 2023 hebben wij wederom vastgesteld dat de onderbouwing van de juistheid en rechtmatigheid van de bestedingen in enkele gevallen ontoereikend is. In de SiSa tabel fouten en onzekerheden (bijlage 1) hebben wij hierover gerapporteerd. Dit resulteert ook voor het jaar 2023 in onzekerheden en een financieel risico voor de gemeente.

De totstandkoming en controle van de SiSa-bijlage bleek dit jaar wederom een moeizaam proces. De onderbouwingen van een deel van de bestedingen waren laat in het controleproces aangeleverd. Dit heeft geleid tot de nodige druk op het rapportage- en controleproces.

Op basis van artikel 49 van het BBV dienen ontvangen uitkeringen vanuit Europa en het Rijk met een specifiek bestedingsdoel (Spuk) onder de overlopende passiva te worden opgenomen. De gemeente heeft een deel van deze gelden onder de voorzieningen verantwoord. Om inzicht te geven in de ontvangen uitkeringen is in paragraaf 7.4 van het jaarverslag de verloopstaat "Ontvangen doeluitkeringen" opgenomen.

Tot slot vermelden wij nog het volgende: als onderdeel van de SiSa-systematiek voert de Auditdienst Rijk reviews uit op het werk van de accountants die verantwoordelijk zijn voor de controle van de SiSa-bijlage. Gezien het financiële belang dat Amsterdam heeft in het totaal aan specifieke uitkeringen betekent dit in de praktijk dat ACAM jaarlijks een review krijgt vanuit het Rijk. De review over 2022 heeft geen bevindingen opgeleverd en is daarmee wederom positief afgerond.

VERTROUWELIJK

Advies

- Investeer in een grondige analyse en verbetering van de informatiehuishouding, zodat deze volledig is afgestemd op de geldende, door het Rijk gestelde, normen en vereisten.
- Investeer in trainingen voor medewerkers die betrokken zijn bij de uitvoering van een regeling en het verantwoordingsproces. Zorg ervoor dat zij goed op de hoogte zijn van de geldende normen en procedures.
- Implementeer interne controlemechanismen om ervoor te zorgen dat de juistheid en rechtmatigheid van bestedingen nauwlettend worden gevolgd. Van belang daarbij is mogelijke risico's proactief te identificeren en hierop in te spelen.

VERTROUWELIJK

Hoofdstuk 6 **Inzicht in risico's**

6.1 Weerstandsvermogen in relatie tot de financiële risico's

Belang van het onderwerp voor de raad

Het is belangrijk om een goede balans te hebben tussen de financiële risico's die de gemeente loopt en de financiële mogelijkheden om deze risico's op te vangen.

Verplichtingen wet- en regelgeving

In artikel 11 van het BBV is aangegeven dat het college via de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing inzicht geeft in de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Sinds boekjaar 2022 dienen accountants bij wettelijke controles via een verplichte paragraaf in de controleverklaring te rapporteren over de controleaanpak met betrekking tot continuïteit van de organisatie. Omdat gemeenten formeel niet failliet kunnen gaan is er landelijk voor gekozen om deze paragraaf te richten op het vermogen van de gemeente om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen.

Bevindingen

Het college heeft in de paragraaf 3.8 van het jaarverslag 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' de relatie gelegd tussen de onderkende risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. Het BBV vereist tevens opname van kengetallen, zoals de netto schuldquote en de solvabiliteit. Ook deze kengetallen zijn opgenomen in genoemde paragraaf.

Het Amsterdamse beleid is dat de benodigde weerstandscapaciteit gelijk is aan de normhoogte van de algemene reserve. Deze reserve is de enige direct beschikbare bron voor het opvangen van incidentele tegenvallers op de korte termijn zonder dat de beleidsdoelen direct aangepast moeten worden. Voor de algemene reserve is daarom een minimumhoogte gesteld op 5% van het begrotingstotaal exclusief mutaties in reserves.

De normhoogte bedraagt eind 2023 € 321 miljoen. De algemene reserve bedraagt € 312,8 en is daarmee iets lager dan de norm.

In de begroting 2023 zijn de risico's die binnen de programma's zijn erkend en (deels worden beheerst) benoemd. Tevens is het resterende risico, het deel dat niet redelijkerwijze kan worden opgevangen binnen die programma's, opgenomen wat in de begroting € 185 miljoen bedraagt.

Een dergelijke berekening is niet terug te vinden in het jaarverslag. Het is om die reden ook niet goed mogelijk om direct een relatie te leggen tussen de resterende risico's en de weerstandscapaciteit.

VERTROUWELIJK

In de begroting 2023 stelt het college dat een weerstandsvermogen tussen de 1 en 1,4 betekent dat de gemeente redelijk zeker is dat er voor de komende twee jaar dekking is voor een negatief rekening resultaat als gevolg van de resterende risico's. Een vergelijkbare tekst ontbreekt in het jaarverslag. Het weerstandsvermogen komt eind 2023 uit op circa 1 dat is een verbetering van ongeveer 0,4 ten opzichte van het weerstandsvermogen eind 2022.

Wij merken op dat de berekeningen van de resterende risico's voortvloeien uit het brede proces van risicomanagement en dat de uitvoering van dit proces nog steeds verbetering behoeft.

Hoewel wij geen indicatie hebben dat de veronderstellingen van het college inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie niet aannemelijk zijn onderkennen ook wij de spanning tussen ambities en (toekomstige) financiële ruimte. De meerjarenraming zoals opgenomen in de begroting 2024 laat vanaf 2027 een tekort zien. Er is dan geen sprake meer van een (meerjarig) structureel evenwicht. Dit betekent dat de structurele lasten niet meer worden gedekt door structurele baten. Dit wordt veroorzaakt door de onzekerheden rondom kortingen en de systematiek van het gemeentefonds, ook bekend als het Ravijn.

Advies

Rapporteer in het jaarverslag op een vergelijkbare wijze als in de begroting over het weerstandsvermogen en risicobeheersing.

6.2 Beheersing van frauderisico's

Belang van het onderwerp voor de raad

Fraude en corruptie is een belangrijk maatschappelijk probleem dat burgers en overheid benadeelt. Het voorkomen, detecteren en bestrijden van fraude is om die reden van belang. Wij hebben de afgelopen jaren gerapporteerd over de beheersing van frauderisico's en ook in verslagen van de Rekeningencommissie zijn adviezen opgenomen over dit onderwerp.

Verplichtingen wet- en regelgeving

De term fraude is juridisch niet gedefinieerd. In het kader van de controle van de jaarrekening gaat het om opzettelijke handelingen door één of meerdere personen, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen. Het gaat daarbij nadrukkelijk niet om bijstandsfraude of om fraude met vergunningen. Dit type fraudes vallen onder het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium, onderdeel van rechtmatigheid. Het gaat dan om derden die misbruik maken van (gemeentelijke) regelingen. Dit misbruik en oneigenlijk gebruik moet duidelijk worden onderscheiden van fraude in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Onze verantwoordelijkheden laten zich in hoofdlijnen als volgt omschrijven:

- Het identificeren en inschatten van risico's op een materiële afwijking in de jaarrekening als gevolg van fraude.
- Het op passende wijze hierop inspelen en voldoende en geschikte controle-informatie over de ingeschatte risico's te verkrijgen.
- Het op passende wijze inspelen op (vermoede) fraude die tijdens de controle is geïdentificeerd.

Bevindingen

Uit de genoemde werkzaamheden kwamen geen signalen van (vermeende of vermoedde) fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel

VERTROUWELIJK

belang. Wel constateren wij dat als gevolg van leemten in de interne beheersing wel degelijk gelegenheid bestaat tot het plegen van fraude en dat fraude zich in de praktijk ook voordoet. Fraude die naar de aard van de gelegenheid weliswaar niet direct zal leiden tot een materiële fraude, maar die bij onvoldoende ingrijpen op deze leemtes mogelijk wel kan leiden tot onontdekte (langdurige) fraude.

Wij merken dat het onderwerp prominenter op de agenda staat. In de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag wordt bijvoorbeeld sinds dit jaarverslag informatie opgenomen over fraude- en integriteitsrisico's, wat een positieve ontwikkeling is. Het aantal meldingen van vermoedens van fraude is wederom beperkt. Tien van deze meldingen zijn na onderzoek door Bureau Integriteit als daadwerkelijke fraude bestempeld.

Afgelopen jaren hebben wij diverse malen gerapporteerd over risicomanagement en zijn verbetersuggesties gedaan. In onze Boardletter 2023 hebben wij aandacht gevraagd voor de inschatting van de frauderisico's.

Zoals ook aangegeven in de raadsinformatiebrief van 19 maart 2024 met als onderwerp "*Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Burgers inzake interne financiële frauderisico's"* is een handreiking *"systematiek standaard operationele risico's voor directeuren"* opgesteld waarin vijf standaardrisico's betreffende het onderwerp "fraude en integriteit" zijn opgenomen. In het vierde kwartaal van 2023 is deze systematiek voor het eerst uitgevoerd. Op basis van het risicomanagementsysteem 'Fully in Control' zien wij dat er 297 risico's zijn opgenomen. Dit is een grote stijging ten opzichte van de stand van oktober 2023 (86). Van deze 297 fraude en integriteit risico's zijn er 230 gelabeld als standaardrisico's. Ons beeld over de kwaliteit en status van de omschreven beheersmaatregelen is dat nog veel maatregelen de status "te implementeren" en "deels geïmplementeerd" hebben.

Het inrichten van de interne beheersing om risico's te mitigeren en vervolgens periodiek te toetsen of deze maatregelen werken zijn noodzakelijke vervolgstappen. Wij zien dat aan de voorkant is geïnvesteerd in maatregelen gericht op het voorkomen van fraude zoals risicoanalyses en trainingen gericht op bewustwording en cultuur. Aan de achterkant is geïnvesteerd in een meldplicht voor directeuren. Indien er wordt gemeld volgt validatie en eventueel onderzoek door Bureau Integriteit. Er is binnen de organisatie geen sprake van een gestructureerde periodieke controle of sprake is (geweest) van (mogelijke) fraude.

Advies

- Geef prioriteit aan het implementeren van beheersingsmaatregelen gericht op het voorkomen van fraude en corruptie.
- Richt gestructureerde periodieke controle in om vast te stellen of sprake is geweest van mogelijke fraude ofwel om uit te sluiten dat mogelijke fraudes hebben plaatsgevonden.

6.3 Nieuw beleidskader subsidies

Belang van het onderwerp voor de raad

De gemeente verleent subsidies om burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven te ondersteunen bij het verbeteren van de stad. Het streven daarbij is dat het stelsel van subsidies overzichtelijk, inzichtelijk en toegankelijk is. Subsidies moeten zo worden verstrekt dat ze besteed worden aan de doelen waarvoor ze bedoeld zijn; subsidies moeten rechtmatig worden verstrekt.

Vanwege het nieuwe beleidskader subsidies willen wij de raad aandachtspunten meegeven. Dit met als doel dat het nieuwe kader op een goede en verantwoorde manier tot zijn recht komt.

VERTROUWELIJK

Verplichtingen wet- en regelgeving

Subsidies dienen onder andere te voldoen aan de Algemene wet bestuursrecht (AWB), de subsidieverordening van de gemeente Amsterdam en het nieuwe beleidskader subsidies.

Halverwege 2023 heeft de raad een nieuw beleidskader subsidies vastgesteld. In dit nieuwe kader gaat de gemeente uit van meer vertrouwen in Amsterdammers en daarom van minder verantwoording vragen en minder controles uitvoeren. Andere uitgangspunten van het nieuwe beleid zijn 'besparen op processen door procesoptimalisatie, reductie van complexiteit, sober en doelmatig'. Om dit te bereiken wordt het subsidieproces anders ingericht. De organisatie werkt nog aan de implementatie van het nieuwe beleidskader.

Overwegingen

Het is begrijpelijk dat de gemeente streeft naar een efficiënt subsidieproces, waarbij er aandacht is voor administratieve lastenverlichting voor de burger. Tegelijkertijd kan een spanningsveld ontstaan tussen doelmatigheid en rechtmatigheid. Aan de ene kant is er de noodzaak om middelen efficiënt in te zetten voor maximale maatschappelijke impact. Aan de andere kant moet het subsidieproces voldoen aan wettelijke kaders en regels zoals de Algemene Subsidieverordening Amsterdam. Anders gezegd, het streven naar doelmatigheid kan leiden tot een focus op meetbare resultaten en snelle besluitvorming. Dit kan er op zijn beurt toe leiden dat er minder aandacht is voor een zorgvuldige controle op naleving van regels en criteria. De uitdaging ligt in het vinden van een evenwicht tussen doelmatigheid en vertrouwen aan de ene kant en rechtmatigheid aan de andere kant. Wij willen daarom de volgende overwegingen meegeven:

- Zorg dat belangrijke beheersmaatregelen en interne controleprocedures niet verloren gaan. Denk hierbij aan noodzakelijke functiescheidingen in het proces, vier-ogen principes en (verbijzonderde) interne controle.
- Zorg voor een transparant subsidieprocesen communiceer duidelijk over (nieuwe) toekenningscriteria en evaluatieprocessen. Belangrijk is bijvoorbeeld dat de gemeente de veranderingen voor het lichte subsidieregime goed toelicht. Een van de voorwaarden voor de subsidieontvanger kan zijn dat de gemeente altijd aanvullende informatie kan opvragen. De subsidieontvanger moet dit dan weten.
- Onderzoek welke aanpassingen aan het beleid voor Misbruik en Oneigenlijk gebruik nodig zijn. Een lichter subsidiebeleid kan gevolgen hebben voor welke maatregelen ter voorkoming van Misbruik en Oneigenlijk gebruik nodig zijn.

Aandachtspunt

Besteed voldoende aandacht aan het creëren van een gezonde balans tussen doelmatigheid en vertrouwen enerzijds en rechtmatigheid anderzijds.

6.4 Business Continuity Management (BCM)

Belang van het onderwerp voor de raad

Het doel van Business Continuity Management (BCM) is ervoor te zorgen dat dienstverlening ongehinderd doorgang kan vinden in geval van bijzondere omstandigheden, zoals brand, een overstroming of een hack. BCM is een beheersproces waarbij de gemeente maatregelen treft om - ongeacht de omstandigheden - de continuïteit van de meest kritische bedrijfsprocessen te garanderen. In de afgelopen jaren hebben wij meermaals aandacht gevraagd voor dit onderwerp, omdat de gemeente BCM onvoldoende structureel geborgd heeft. Wij hebben aan de raad toegezegd dit onderwerp daarom te blijven volgen.

VERTROUWELIJK

Verplichtingen wet- en regelgeving

BCM omvat aandacht voor processen, mensen en middelen. Dit betekent dat BCM op het hoogste niveau in de gemeente wordt geagendeerd en organisatiebreed wordt opgepakt. Wel is het zo dat de afhankelijkheid van de IT-systemen steeds groter wordt, waardoor IT steeds belangrijker wordt voor het waarborgen van de continuïteit. Voor zover het IT-systemen betreft is BCM onderdeel van de Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO). Echter, BCM is breder dan IT-systemen en is daarom niet alleen binnen het I-domein relevant.

Voortgang

De gemeente heeft een aantal jaar onvoldoende voortgang op dit onderwerp geboekt. Inmiddels worden er wel duidelijke stappen gezet.
In 2023 is een externe partij gevraagd om een startnotitie op te stellen. De startnotitie BCM moet de gemeente in staat stellen om met een gestructureerde aanpak een BCM-implementatie te starten met voldoende draagvlak bij alle relevante stakeholders. Deze startnotitie is mei 2023 opgeleverd.

Eind 2023 is een BCM-opgaveteam gestart en is een business continuity officer aangesteld. Begin 2024 zijn er drie directies met kritische processen gekozen om met behulp van BCM-oefeningen vast te stellen waar zaken nog moet worden aangescherpt. Met de intern opgedane ervaring zal deze BCM aanpak, ondersteund door externe expertise, gemeentebreed worden geïmplementeerd. Op zowel directie- als clusterniveau worden BCM-oefeningen gepland en wordt een BCM-coördinator aangewezen. Iedere directie zal er ook voor moeten zorgen een (actueel) business continuity plan te hebben. De plannen worden onderdeel van de P&C-cyclus. Voor de hele implementatie is twee jaar uitgetrokken.

VERTROUWELIJK

Hoofdstuk 7 ICT en informatieveiligheid

7.1 Voldoen aan wet- en regelgeving in het I-domein

Belang van het onderwerp voor de raad

Voor veel taken van de gemeente is digitalisering van belang en daarom ook het voldoen aan wet- en regelgeving met betrekking tot digitalisering en informatieverwerking. Het niet voldoen aan wet- en regelgeving kan bijvoorbeeld de privacy van burgers schaden of de veiligheid van de systemen, zie ook de raadsinformatiebrieven over 'Compliancy'.

Het college heeft in de brief van 12 september 2023 aangegeven dat:

- Het doel is dat de gemeente 100% compliant zal zijn voor 'opzet' en 'bestaan', dat wil zeggen dat de beheersingsmaatregelen zijn beschreven (opzet) en dat deze maatregelen conform de opzet zijn geïmplementeerd en toegepast (bestaan).
- Voor 'werking', dat is het gedurende een bepaalde periode daadwerkelijk toepassen van en werken in lijn met de beheersmaatregelen, 100% compliancy niet realistisch is. Voor 'werking' geldt het uitgangspunt in control zijn, dat is 'weten welke risico's er zijn en daarop sturen'.

Verplichtingen wet- en regelgeving

Binnen het I-domein is onder andere de volgende wet- en regelgeving van belang:

- Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).
- Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
- Wet politiegegevens (Wpg): deze wet regelt onder andere het verwerken van politiegegevens – dat zijn persoonsgegevens die in het kader van de politietaak worden verwerkt. Ook andere organisaties met buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) moeten zich aan de Wpg houden.
- Wet open overheid (Woo): het doel van de Woo is om de overheid en overheidsinformatie transparanter te maken.

In voorgaande accountantsverslagen hebben wij uitgebreid stilgestaan bij deze onderdelen. Wij gaan in dit accountantsverslag in op de voortgang.

Voortgang

Voortgang BIO

In 2020 is er een gemeentelijk implementatieplan voor de BIO vastgesteld. In dit plan wordt de aanpak beschreven hoe de gemeente Amsterdam in drie á vier jaren in control komt op het gebied van informatiebeveiliging. De stappen zijn: het opstellen van een gap-analyse, verbeterplannen naar aanleiding van de gap-analyse en de implementatie van de verbeterplannen. In 2022 zijn voor het overgrote deel van de organisatieonderdelen de gap-analyses uitgevoerd en zijn de verbeterplannen opgesteld. In 2023 zijn er stappen gezet om de acties opgenomen in de verbeterplannen en de gap-analyses uit te voeren. Per kwartaal worden er rapportages over de voortgang van de BIO gemaakt waar de CISO (chief information security officer) kennis van neemt. In 2024 wordt door de gemeente nagegaan in hoeverre de acties openomen in de verbeterplannen en gap-analyses worden uitgevoerd.

VERTROUWELIJK

Voortgang AVG
In ons accountantsverslag 2022 hebben wij het inrichten van de rapportagelijn over AVG als belangrijk aandachtspunt benoemd. Door de FG (Functionaris Gegevensbescherming) is als belangrijke voorwaarde om inzicht te krijgen in de beheersing informatie uit het nieuwe risicomanagement systeem benoemd. Het was de verwachting dat deze informatie in 2023 vanuit het risicomanagementsysteem beschikbaar zou komen. Voor informatiebeveiliging is hier in 2023 wel informatie over beschikbaar gekomen, maar voor de AVG moeten nog de nodige stappen gezet worden. Het is de verwachting vanuit de organisatie dat dit in 2024 wel het geval zal zijn. Het eerdere aandachtspunt om (aantoonbaar) in control te zijn voor risico's rondom privacy blijft daarom nog actueel.

Voortgang Wpg
In 2022 hebben wij de externe audit naar de naleving van de Wet politiegegevens (Wpg) afgerond. Wij hebben in deze audit voor een groot aantal onderdelen geconcludeerd dat niet voldaan wordt aan de Wpg. Voorbeelden zijn het inregelen van autorisatie en toegang tot politiegegevens en de naleving van (bewaar)termijnen voor verwijderen en vernietigen.

In 2023 is er binnen de gemeente Amsterdam voor het eerst een periodiek verplichte interne audit op de Wpg uitgevoerd. Deze audit was op dezelfde normen als de externe audit van 2022. De interne audit was op het domein Onderwijs (leerplicht). De conclusie van deze audit is dat de bevindingen, die wij in 2022 in onze externe audit hebben gedaan, voor het overgrote deel nog actueel zijn. Begin 2024 is een nieuwe interne audit uitgevoerd bij de overige relevante vier boa-domeinen. Deze interne audit diende tevens als hercontrole en is om die reden toegestuurd aan de Autoriteit Persoonsgegevens, binnen de wettelijk verplichte termijn. De uitkomst van die interne audit is dat er een duidelijke opgaande lijn is ten opzichte van de externe audit 2022 en er belangrijke verbeteringen zijn doorgevoerd en ingepland. Desondanks zijn niet alle beheersingsmaatregelen om te voorzien in de borging van de wettelijke eisen met betrekking tot de verwerking van politiegegevens al voldoende opgezet en geïmplementeerd. De gemeente Amsterdam voldoet op dit moment nog niet aan de Wpg. In 2025 moet conform de wettelijke verplichting weer een externe audit worden uitgevoerd. Deze zal door Auditdienst ACAM worden uitgevoerd.

Voortgang Woo
In 2023 is het programma Aanpak openbaarheid en informatiehuishouding gestart. Het programma heeft drie doelstellingen:
1 Eind 2023 wordt 80% van de Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijn afgehandeld.
2 Eind 2023 worden 11 verplichte informatiecategorieën actief openbaar gemaakt.
3 Eind 2023 geeft de interbestuurlijk toezichthouder het predicaat adequaat voor de informatiehuishouding van de gemeente.

Voor het monitoren van de voortgang van het programma is een dashboard ontwikkeld dat onder andere het aantal Woo-verzoeken per directie en voor de gemeente als geheel laat zien.
In de openbaarheidsparagraaf bij de jaarrekening 2023 heeft de gemeente aangegeven nog niet aan alle doelstellingen te hebben voldaan. In de paragraaf is aangegeven dat eind 2023 73% van de ingediende Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijn werd afgehandeld. Dit is nog onder de doelstelling om eind 2023 80% van de Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijn af te handelen. Wel is het gerealiseerde percentage ten opzichte van 2022 gestegen.

Advies
Wij adviseren u de voortgang de BIO, AVG, Wpg, Woo in 2024 te blijven volgen.

VERTROUWELIJK

7.2 Inzicht in de staat van de informatiebeveiliging in het jaarverslag

Belang van het onderwerp voor de raad

Informatiebeveiliging is van groot belang, zie verder onder 'Voldoen aan wet- en regelgeving in het I-domein'.

Verplichtingen wet- en regelgeving

Naar aanleiding van ons accountantsverslag over 2021 heeft de raad gevraagd om een passage in het jaarverslag op te nemen waarin in hoofdlijnen wordt ingegaan op de actuele staat van de informatiebeveiliging. De wethouder heeft dit toegezegd. Deze passage wordt in de paragraaf bedrijfsvoering (een verplichte paragraaf op grond van het BBV) opgenomen. In deze passage wordt ingegaan op de actuele staat van de informatiebeveiliging, daar wordt ook een tijdslijn opgenomen met een planning die aangeeft wanneer welke stappen worden gezet om de informatiebeveiliging op het juiste niveau te krijgen.

Bevindingen

Bij onze jaarrekeningcontrole over 2022 constateerden we dat er in de bedrijfsvoeringsparagraaf beperkt invulling werd gegeven aan de toezegging van de wethouder. Als reactie hierop heeft het college toegezegd om vanaf het jaarverslag 2023 de passage te gaan opnemen. Voor de volledigheid merken we op dat de raad van het college jaarlijks een afzonderlijke bestuurlijke rapportage over informatiebeveiliging ontvangt. Het college bericht uitgebreid over de informatiebeveiliging in die rapportage.

In de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag 2023 wordt uitgebreider op de onderwerpen informatiebeveiliging en privacy ingegaan dan in het jaarverslag 2022 het geval was. Met name wordt melding gemaakt van de stappen die in 2023 zijn gezet. Wij zien meer aandacht voor het onderwerp informatiebeveiliging in de bedrijfsvoeringsparagraaf als een positieve ontwikkeling. Tegelijkertijd wordt met deze passage in het jaarverslag naar onze mening nog niet (zoals gevraagd door de raad) concreet ingegaan op de actuele staat van de informatiebeveiliging en ontbreekt een vooruitblik (tijdslijn en planning die aangeeft welke stappen worden gezet om informatiebeveiliging op het juiste niveau te krijgen). Wel is toegezegd dat de status rondom informatiebeveiliging in de bestuurlijke rapportage informatiebeveiliging zal worden opgenomen. Deze jaarlijkse rapportage wordt doorgaans kort voor het zomerreces met de raad gedeeld.

Naast de bedrijfsvoeringsparagraaf en de bestuurlijke rapportage informatiebeveiliging wordt jaarlijks door het college via een collegeverklaring verantwoording afgelegd inzake informatiebeveiliging vanuit ENSIA. ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit. Een bevoegde IT-auditor controleert de collegeverklaring en geeft daarbij een assurance-verklaring af. De scope van de collegeverklaring en de IT-audit betreft in Amsterdam, zoals afgestemd met de toezichthouder, uitsluitend Suwinet. Over 2023 heeft Auditdienst ACAM de collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging van Suwinet gecontroleerd. Uit de collegeverklaring en ons onderzoek blijkt dat niet aan alle gestelde ENSIA-normen wordt voldaan. Inmiddels zijn er verbeterplannen opgesteld. Wij zullen bij de controle van de collegeverklaring ENSIA over 2024 opnieuw toetsen of aan de ENSIA-normen wordt voldaan.

7.3 Assurance-rapportages uitbestede diensten (SaaS-applicaties)

Belang van het onderwerp voor de raad

De gemeente gebruikt ter ondersteuning van haar bedrijfsprocessen in toenemende mate toepassingen op basis van software as a service (SaaS) in plaats van het in eigen beheer ontwikkelen en onderhouden van IT-systemen. Uitbesteden betekent dat er afspraken nodig zijn over de beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid en de betrouwbaarheid van

VERTROUWELIJK

de gegevens in de SaaS-applicaties. Misbruik van gegevens of het niet beschikbaar zijn van data op cruciale momenten moet worden voorkomen.

Verplichtingen wet- en regelgeving

De gemeente heeft in haar format voor de verwerkersovereenkomst opgenomen dat de leverancier jaarlijks een assurance-rapportage dient op te leveren. Het doel hiervan is inzicht te krijgen in het beheer bij de leverancier.

Bevindingen

Voor de jaarrekeningcontrole controleren wij een aantal van deze SaaS-applicaties. Onze bevinding gaat over de voor de jaarrekeningcontrole relevante applicaties, maar speelt breder.

In ons accountantsverslag over 2022 hebben wij zes SaaS-applicaties benoemd waarvoor relevante assurance-rapportages ontbraken: subsidiesysteem, systeem voor verhuur sportaccommodaties, vergunningensysteem VTH, beleensysteem bij Stadsbank van Lening, systeem relevant voor grondexploitaties en een systeem voor toekenning van individuele zorg (WMO en Jeugdwet).
Bij de jaarrekeningcontrole 2023 hebben wij geconstateerd dat ook in 2023 de assurance-rapportages niet beschikbaar zijn. Daarnaast blijkt uit eigen onderzoek van de gemeente gericht op een aantal SaaS-applicaties, buiten de scope van onze jaarrekeningcontrole, ook hier assurance-rapportages ontbreken.

Dit komt doordat voor deze SaaS-applicaties:

- Met sommige leveranciers geen afspraak is gemaakt voor het opleveren van de assurance-rapportages.
- Met andere leveranciers wel is afgesproken dat ze een assurance-rapportage opleveren, maar wordt niet op de oplevering van de assurance -rapportages gestuurd.
- op centraal niveau het inzicht ontbreekt in waar deze rapportages wel of niet zijn afgesproken.

In het accountantsverslag 2022 hebben wij aanbevolen meer te sturen op het beschikbaar komen van de assurance-rapportages. Het college heeft aangegeven het probleem te herkennen. Ook heeft het college aangegeven dat de beschikbaarheid van assurance-rapportages bij bestaande SaaS-contracten complexer kan zijn dan bij nieuwe SaaS-contracten. Bij bestaande contracten moeten aanvullende afspraken worden gemaakt met leveranciers. Als dit niet mogelijk is kunnen pas afspraken worden gemaakt bij nieuwe contracten. De huidige contracten lopen nog 2 tot 5 jaar door, waardoor de realisatie van het advies een zaak van lange adem is volgens het college.

In 2023 is gestart met de centrale registratie van contracten met IT-leveranciers (inclusief SaaS-applicaties). Toegelicht is verder dat er in 2024 een risico-gestuurde aanpak is gekozen. Onderdeel van deze aanpak is om in het tweede kwartaal van 2024 gemeentebreed voor de (vanuit de kernprocessen bepaalde) meest kritische applicaties een gap-analyse te maken vanuit de bestaande contracten. Het al dan niet aanwezig zijn van een afspraak over een assurance-rapportage en/of een getekende verwerkersovereenkomst is daar onderdeel van. Toegezegd is dat de zes applicaties die voor de jaarrekeningcontrole relevant zijn, onderdeel zijn van de selectie aan meest kritische applicaties waarvoor een gap-analyse wordt uitgevoerd. Het streven is, voor zover dat in overleg met leveranciers mogelijk is, om de contracten voor deze applicaties in het derde kwartaal van 2024 aan te passen waardoor over 2024 wel assurance-rapportages beschikbaar zouden moeten zijn.

VERTROUWELIJK

Advies

Maak gemeentebreed (centraal) inzichtelijk bij welke applicaties de assurance-rapportages er niet zijn en bij welke applicaties deze er wel zijn. De rapportages die er wel zijn dienen jaarlijks te worden beoordeeld door de gemeente, voor rapportages die er niet zijn dienen deze alsnog te worden verkregen.

7.4 Autorisatiebeheer van applicaties in scope jaarrekeningcontrole

Belang van het onderwerp voor de raad

Voor de beheersing van de beveiliging van digitale systemen en het beperken van frauderisico's is onder andere zorgvuldig beheer nodig van wie toegang heeft tot welke applicaties. Dit is het doel van het autorisatiebeheer. Autorisatiebeheer houdt onder andere in het toewijzen van de juiste autorisaties aan de juiste personen op het juiste moment. Belangrijke onderdelen van het autorisatiebeheer zijn de periodieke controle op autorisaties en de inrichting en monitoring van functiescheiding en van speciale rechten.

Verplichtingen wet- en regelgeving

Van belang zijn:

- De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is het basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen).
- Het gemeentelijk kader voor het autorisatiebeheerproces.

Bevindingen

In onze Boardletter 2023 hebben we aandacht besteed aan een aantal onderdelen van het autorisatiebeheer. Dit omdat uit onze werkzaamheden over de eerste helft van 2023 bleek dat het autorisatiebeheer niet altijd conform het stedelijk autorisatiebeheerproces en/of de BIO wordt uitgevoerd. Wij zien dat de periodieke controle op autorisaties voor de applicaties relevant voor de jaarrekeningcontrole in de laatste maanden van 2023 zijn uitgevoerd. Het is positief dat deze controle voor bijna al deze applicaties inmiddels (minimaal) één keer is uitgevoerd. De BIO schrijft echter voor dat deze controle ieder halfjaar moet plaatsvinden.

De BIO schrijft daarnaast voor dat de uitgegeven speciale rechten minimaal eens per kwartaal gemonitord dienen te worden. De volgende onderdelen maken onderdeel uit van onze controle:

- 'monitoring van speciale uitgegeven toegangsrechten'
- 'monitoring op ongewenste functievermenging'

Wij zien op bovengenoemde twee onderdelen in 2023 slechts beperkte vooruitgang in de monitoring van de applicaties die wij in scope hebben van de jaarrekeningcontrole:

- Voor een groot deel van de applicaties hebben wij vastgesteld dat de speciale rechten niet worden gelogd en/of gemonitord. Periodieke controle van speciale rechten wordt niet minimaal eens per kwartaal uitgevoerd.
- Wij constateren dat er niet voor alle, voor de jaarrekeningcontrole relevante, applicaties inzicht is in en monitoring is op ongewenste functievermenging.

Aandachtspunt

Wij vragen er aandacht voor dat:

- De periodieke controle in 2024 in lijn met de BIO wordt uitgevoerd, dat is (minimaal) twee keer per jaar.
- De periodieke controle van uitgegeven speciale rechten, eveneens in lijn met de BIO, per kwartaal wordt uitgevoerd.
- De monitoring op ongewenste functievermenging in lijn met de BIO wordt uitgevoerd.

VERTROUWELIJK

Hoofdstuk 8 **Varia**

8.1 Volledigheid inkoopcontractenregister

Belang van het onderwerp voor de raad

Het inkoopcontractenregister van de gemeente is niet volledig waardoor onvoldoende inzicht bestaat in de aanwezige inkoopcontracten. Dit is van belang, voor een efficiënte en rechtmatige inkoop. Inzicht in inkoopcontracten is nodig om leveringen en facturen te kunnen controleren.

Verplichtingen wet- en regelgeving

Er zijn geen regels specifiek voor het inkoopcontractenregister.

Bevindingen

Wij constateren dat gedurende 2023 en begin 2024 de contractregistratie en de mogelijkheid om contracten te koppelen aan uitgaven nog sterk te verbeteren valt. Bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording 2023 heeft de gemeente een substantieel deel van de inkoopuitgaven niet of niet direct kunnen koppelen aan een geregistreerd contract.

De (on)volledigheid van het inkoopcontractenregister is in het algemeen van belang, maar voor Amsterdam van bijzonder belang omdat later dit jaar AFIS wordt geïmplementeerd. AFIS is het nieuwe financieel- en inkoopsysteem van de gemeente. De gemeente heeft dit systeem aangekondigd als een verbetering van de financiële en de inkoopadministratie. Inkoopcontracten worden in AFIS ingevoerd, evenals leveringen en facturen. Doordat alles in één systeem staat kunnen facturen en contracten worden gekoppeld en is bijvoorbeeld zichtbaar hoeveel er op een contract is uitgegeven. Een volledig contracten register is daarmee een voorwaarde om tot betere stuurmogelijkheden te komen. De gemeente is in 2023 gestart met het opschonen en aanvullen van het contractenregister ter voorbereiding op de implementatie van AFIS.

De bevinding dat het inkoopcontractenregister niet volledig is hebben we ook in eerdere jaren gedaan. Dat wij nu wederom deze bevinding doen geeft aan dat de gemeente nog een inspanning moet verrichten om tot een volledige inkoopcontractenregistratie te komen.

Aandachtspunt

Wij achten het van belang dat de contractregistratie bij de livegang van AFIS volledig is zodat bestellingen via AFIS kunnen plaatsvinden en daarmee de koppeling tussen de inkoop- en financiële administratie gerealiseerd wordt.

8.2 Vaststellen van de geleverde prestaties bij inkoopfacturen

Belang van het onderwerp voor de raad

Van belang is dat de gemeente alleen facturen betaalt waarvoor de afgesproken prestatie geleverd is. Volgens de interne beleidsregels moet de medewerker die akkoord geeft op een factuur eerst vaststellen dat de gefactureerde prestatie werkelijk geleverd is. De medewerker die akkoord

VERTROUWELIJK

geeft, moet documentatie waaruit dit blijkt, toevoegen aan de financiële administratie. Wanneer dit niet of in onvoldoende mate gebeurt, bestaat het risico dat de gemeente niet heeft ontvangen waarvoor zij conform afspraak recht op heeft. De gemeente betaalt dan facturen ten onrechte.

Verplichtingen wet- en regelgeving

Er is geen specifieke wet- en regelgeving van toepassing. Wel is er de interne beleidsregel die voorschrijft dat de verantwoordelijke medewerkers bij het betaalbaar stellen van facturen moeten vaststellen dat de gefactureerde prestaties daadwerkelijk zijn geleverd. Vervolgens dienen zij documentatie over de prestatielevering op te nemen in de financiële administratie.

Bevindingen

Evenals in voorgaande jaren hebben wij een deelwaarnemingen uitgevoerd op de betaalde facturen in de financiële administratie. Op basis van de financiële administratie is voor meer dan de helft van de geselecteerde facturen niet direct vast te stellen dat geleverd is waarvoor betaald is. Dit komt door het ontbreken van een volledig contractenregister en het niet volgen van de interne beleidsregels bij de factuurafhandeling.
Om de ontbrekende documentatie te achterhalen hebben wij aanvullend werkzaamheden moeten verrichten. Bij een klein deel van de facturen heeft de gemeente uiteindelijk geen documentatie kunnen aanleveren waaruit blijkt dat de betaalde prestatie geleverd is.

Door het niet volgen van de interne beleidsregels en het ontbreken van een centrale monitoring ontstaat er een kans op onbewuste dan wel bewuste fouten bij het goedkeuren van facturen.

Advies

Onderzoek of het mogelijk is centrale monitoring in te richten voor de controle op het toereikend onderbouwen van de levering van prestaties in de financiële administratie (AFIS) en of daarbij een relatie kan worden gelegd tussen contractafspraken, de daaruit voortvloeiende opdrachten en de daadwerkelijke prestatie.

8.3 Afdoening aanbevelingen Rekeningencommissie en ACAM

Belang van het onderwerp voor de raad

In het jaarverslag is de voortgangsmonitor opgenomen voor de aanbevelingen van de ACAM, de Rekeningencommissie en de Rekenkamer (Hoofdstuk 4). In deze monitor wordt de laatste status van de aanbevelingen aangegeven. Voor de aanbevelingen van ACAM en de Rekeningencommissie wordt ook aangegeven wanneer deze in raadscommissies behandeld zijn of gaan worden.

Het is van belang dat de raad zich actief laat informeren over de voortgang op de aanbevelingen en de wijze waarop deze (inhoudelijk) worden afgedaan.

Verplichtingen wet- en regelgeving

De Rekeningencommissie heeft enkele jaren terug aanbevelingen opgenomen met betrekking tot de opvolging van aanbevelingen die door de Rekeningencommissie en ACAM worden gedaan. De Rekeningencommissie acht *'een effectiever proces monitoren opvolging aanbevelingen noodzakelijk. Indien het voorstel is om een aanbeveling af te doen, dan dient hierbij een advies van ACAM te zijn opgenomen'*. Dit advies van de Rekeningencommissie is overgenomen.

Bevindingen

De afgesproken werkwijze loopt tot op heden goed. ACAM krijgt vooraf de concept afmeldingsbrieven van het college zodat daar tijdig een adviesbrief

VERTROUWELIJK

over kan worden afgegeven. Wel constateren wij in de praktijk de volgende zaken die naar onze mening aandacht verdienen:

- De brieven met afmeldingen en onze adviesbrieven worden geagendeerd in de relevante commissies. Wij zien daarbij dat deze vaak als "ter kennisname" worden geagendeerd en vaak de inhoudelijke dialoog over de bevinding en de opvolging achterwege blijven (hamerstuk).
- Bij het vaststellen van het jaarverslag wordt een raadsbesluit genomen om (vaak) alle bevindingen van de Rekeningencommissie over te nemen. In dezelfde vergadering, waarin ook het jaarverslag wordt vastgesteld, wordt door het college een reactie gegeven waarbij tevens wordt aangegeven welke bevindingen worden overgenomen. In de praktijk gebeurt het dus dat het college niet alle adviezen van de Rekeningencommissie overneemt terwijl het raadsbesluit het college opdracht geeft om die aanbevelingen op te volgen.

Advies

Besteed voldoende aandacht in de raad (en raadscommissies) aan opvolging van aanbevelingen. Enerzijds door, waar nodig, inhoudelijk het gesprek te voeren over de opvolging in raadscommissies, en anderzijds door bij besluitvorming met betrekking tot het jaarverslag en opvolging aanbevelingen Rekeningencommissie alert te zijn op aanbevelingen die niet worden overgenomen door het college.

VERTROUWELIJK

Bijlagen

Bijlage 1 **SiSa tabel fouten en onzekerheden**

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A6	1	Specifieke Uitkering Preventieve Aanpak tegen Ondermijning (onderdeel BOTOC)	Fout		
A6	2	Specifieke Uitkering Preventieve Aanpak tegen Ondermijning (onderdeel BOTOC)	Onzekerheid		
A14	1	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2022	Fout		
A14	2	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2022	Onzekerheid		
A16	1	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout		
A16	2	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid		
A17	1	Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit	Fout		
A17	2	Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit	Onzekerheid	€ 400.000	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. Over de bestedingen door derden is nog geen verantwoording ontvangen. Indicator A17/01
A18B	1	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden)	Fout		
A18B	2	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid		
A20	1	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026	Fout		

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A20	2	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026	Onzekerheid		
A23	1	Bekostigingsregeling Landelijke Vreemdelingen Voorziening 2023	Fout		
A23	2	Bekostigingsregeling Landelijke Vreemdelingen Voorziening 2023	Onzekerheid		
B2	1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout		
B2	2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Onzekerheid	€ 14.497.090	Ontbreken onderbouwing aantal (potentiële) gedupeerden (306) en plannen van aanpak (1.015). Indicator B2/01 en B2/03 Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. De ontvangen onderbouwing is ontoereikend om de rechtmatigheid van de besteding vast te stellen. Indicator B2/11, B2/13, B2/17, B2/19, B2/21 en B2/22.
C9	1	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Fout		
C9	2	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Onzekerheid		
C10	1	Tijdelijk besluit specifieke uitkering verbetering digitale dienstverlening	Fout		
C10	2	Tijdelijk besluit specifieke uitkering verbetering digitale dienstverlening	Onzekerheid		
C30	1	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde	Fout		
C30	2	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde	Onzekerheid		
C31	1	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Fout		

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C31	2	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Onzekerheid	€ 1.075.500	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. Over de bestedingen door derden, is nog geen verantwoording ontvangen. Indicator C31/01.
C32	1	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Fout	€ 822.986	Bestedingen zijn onterecht verantwoord, omdat in 2023 geen kosten zijn gemaakt. Indicator C32/02.
C32	2	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Onzekerheid		
C41B	1	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Fout	€ 3.358.001	Verantwoorde bestedingen hebben betrekking op 2022. Indicator C41B/01.
C41B	2	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Onzekerheid	€ 727.274	Onderbouwing waaruit blijkt dat de bestedingen betrekking hebben op 2023, is ontoereikend. Indicator C41B/01.
C47	1	Volkshuisvesting	Fout		
C47	2	Volkshuisvesting	Onzekerheid		
C55	1	Aanpak energiearmoede	Fout		
C55	2	Aanpak energiearmoede	Onzekerheid	€ 4.407.227	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. Over de bestedingen door derden, is nog geen verantwoording ontvangen. Indicator C55/02, C55/05 en C55/08.
C56	1	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Fout		
C56	2	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Onzekerheid		
C62	1	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Fout		
C62	2	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Onzekerheid		
C64	1	Tijdelijke capaciteit of externe expertise 14 grootschalige woningbouwgebieden	Fout		

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C64	2	Tijdelijke capaciteit of externe expertise 14 grootschalige woningbouwgebieden	Onzekerheid		
C69	1	Onderzoeken versnelling woningbouw Metropoolregio Amsterdam	Fout		
C69	2	Onderzoeken versnelling woningbouw Metropoolregio Amsterdam	Onzekerheid		
C70	1	Koploperregio evenredige verdeling huisvesting aandachtsgroepen	Fout		
C70	2	Koploperregio evenredige verdeling huisvesting aandachtsgroepen	Onzekerheid		
C85	1	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	Fout		
C85	2	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	Onzekerheid		
C89	1	Specifieke uitkering voor de uitwerking van het Actienetwerk 15% GasTerug	Fout	€ 19.550	Verantwoorde bestedingen hebben betrekking op 2022. Indicator C89/01.
C89	2	Specifieke uitkering voor de uitwerking van het Actienetwerk 15% GasTerug	Onzekerheid	€ 173.880	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. De ontvangen onderbouwing is ontoereikend om de rechtmatigheid van de besteding vast te stellen. Indicator C89/01.
C92	1	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout		
C92	2	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Onzekerheid	€ 847.611	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. Over de bestedingen door derden is nog geen verantwoording ontvangen. Indicator C92/01.
C94	1	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Fout		

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C94	2	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Onzekerheid		
C96	1	Regiodeals 4e tranche	Fout		
C96	2	Regiodeals 4e tranche	Onzekerheid		
C100	1	Regeling kansrijke wijk	Fout		
C100	2	Regeling kansrijke wijk	Onzekerheid	€ 80.750	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. Over de bestedingen door derden, is nog geen verantwoording ontvangen. Indicator C100/03.
C104	1	Specifieke uitkering deelprogramma [infra/gebouwen] van het NGF-programma Toekomstbestendige Leefomgeving	Fout		
C104	2	Specifieke uitkering deelprogramma [infra/gebouwen] van het NGF-programma Toekomstbestendige Leefomgeving	Onzekerheid		
C105	1	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Fout		
C105	2	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Onzekerheid		
C106	1	Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget	Fout		
C106	2	Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget	Onzekerheid		
C109	1	Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	Fout		
C109	2	Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	Onzekerheid		
C112	1	Kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in acht NOVEX-gebieden	Fout		
C112	2	Kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in acht NOVEX-gebieden	Onzekerheid		
C114	1	BRP-straat	Fout		

Home

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C114	2	BRP-straat	Onzekerheid		
C209	1	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Fout		
C209	2	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Onzekerheid		
D1	1	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten	Fout		
D1	2	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten	Onzekerheid		
D8	1	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Fout		
D8	2	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Onzekerheid		
D10	1	Volwasseneneducatie	Fout		
D10	2	Volwasseneneducatie	Onzekerheid		
D11	1	Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie	Fout		
D11	2	Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie	Onzekerheid		
D12	1	Regionale meld- en coördinatiefunctie	Fout		
D12	2	Regionale meld- en coördinatiefunctie	Onzekerheid		
D12A	1	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten	Fout		
D12A	2	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten	Onzekerheid		
D14	1	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout	€ 3.310.216	Reservestand ultimo 2022 is te laag verantwoord met € 3.310.216. Indicator D14/05.
D14	2	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Onzekerheid	€ 3.201.571	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. Over de besteding door derden, is nog geen verantwoording afgelegd. Indicator D14/01 (€ 813.173) en D14/04 (€2.388.398).
D19	1	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Fout		

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
D19	2	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Onzekerheid		
D21	1	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Fout		
D21	2	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Onzekerheid		
D22	1	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Fout	€ 278.176	Verantwoorde bestedingen hebben geen betrekking op 2023. Indicator D22/01.
D22	2	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Onzekerheid	€ 351.824	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. Over de bestedingen door derden, is nog geen verantwoording ontvangen. Indicator D22/01.
D23	1	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Fout		
D23	2	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Onzekerheid		
D24	1	Landelijke Erfgoedregistratie 2023-2027	Fout		
D24	2	Landelijke Erfgoedregistratie 2023-2027	Onzekerheid		
E3	1	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	Fout		
E3	2	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	Onzekerheid		
E13	1	Slimme laadpleinen	Fout		
E13	2	Slimme laadpleinen	Onzekerheid		
E15B	1	Regeling Specifieke uitkering Regionale Aanpak Laadinfrastructuur 2020-2023	Fout		
E15B	2	Regeling Specifieke uitkering Regionale Aanpak Laadinfrastructuur 2020-2023	Onzekerheid		
E26	1	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1	Fout		
E26	2	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1	Onzekerheid		
E33	1	Incidentele specifieke uitkering MIRT 2017-2019 (Beter benutten)	Fout		
E33	2	Incidentele specifieke uitkering MIRT 2017-2019 (Beter benutten)	Onzekerheid		

Home

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
E44	1	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027	Fout		
E44	2	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027	Onzekerheid		
E44B	1	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout		
E44B	2	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid		
E53	1	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	Fout		
E53	2	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	Onzekerheid		
E58	1	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021	Fout		
E58	2	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021	Onzekerheid		
E83	1	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	Fout		
E83	2	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	Onzekerheid		
E97	1	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023	Fout		
E97	2	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023	Onzekerheid		
E100	1	Incidentele specifieke uitkering Onderdoorgang Contactweg Amsterdam	Fout		
E100	2	Incidentele specifieke uitkering Onderdoorgang Contactweg Amsterdam	Onzekerheid		
E104	1	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Fout		
E104	2	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Onzekerheid		
E106B	1	Regionale Aanpak Laadinfrastructuur	Fout		
E106B	2	Regionale Aanpak Laadinfrastructuur	Onzekerheid		
F1	1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Fout		

Home

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
F1	2	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Onzekerheid		
F11	1	Regeling specifieke uitkering MKB Deals 1e tranche	Fout		
F11	2	Regeling specifieke uitkering MKB Deals 1e tranche	Onzekerheid	€ 400.000	Onzeker welk deel van de bestedingen betrekking hebben op 2023 en welke deel op 2022. Indicator F11/01.
F28	1	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout		
F28	2	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Onzekerheid	€ 16.220.174	Het is onzeker of alleen apparaatskosten: salariskosten en sociale lasten voor ambtelijk personeel, als bestedingen zijn verantwoord. Indicator F28/01. Het is onzeker of alleen de kosten van ingeleend personeel als bestedingen zijn verantwoord. Indicator F28/02.
G2	1	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023	Fout	€ 62.553	Onterecht verstrekte bijstandsuitkeringen. Diverse indicatoren.
G2	2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023	Onzekerheid	€ 9.007.697	Mogelijk onterecht verstrekte bijstandsuitkeringen. Diverse indicatoren.
G2	3	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T gemeentedeel 2023	Fout		
G2	4	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffairegebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	1	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	2	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G3	3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	4	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	5	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	6	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	7	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	8	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	9	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G3	10	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	1	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Fout		
G4	2	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	3	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Fout		
G4	4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	5	Tozo 2_ gemeentedeel 2023	Fout		
G4	6	Tozo 2_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	7	Tozo 3_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	8	Tozo 3_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	9	Tozo 4_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	10	Tozo 4_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	11	Tozo 5_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	12	Tozo 5_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	13	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	14	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	15	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	16	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G10	1	Wet inburgering_ gemeentedeel 2023	Fout		
G10	2	Wet inburgering_ gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G11	1	Onzichtbare jongeren in beeld (gemeente Amsterdam)	Fout		
G11	2	Onzichtbare jongeren in beeld (gemeente Amsterdam)	Onzekerheid		
G12	1	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2023	Fout		
G12	2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G12	3	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G12	4	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G13	1	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2023	Fout		
G13	2	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		

Home

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G13	3	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2023	Fout		
G13	4	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
H1	1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling	Fout		
H1	2	Ministeriële regeling heroïnebehandeling	Onzekerheid		
H3	1	Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding	Fout		
H3	2	Seksualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding	Onzekerheid		
H4	1	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Fout		
H4	2	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Onzekerheid	€ 305.881	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. Over de bestedingen door derden, is nog geen verantwoording ontvangen. Indicator H4/07. Het verantwoorde bedrag onder de indicatoren H4/05, H4/06 en H4/07 is niet berekend volgens de formule zoals aangegeven in de SiSa bijlage.
H5	1	Regeling specifieke uitkering PrEP	Fout		
H5	2	Regeling specifieke uitkering PrEP	Onzekerheid		
H8	1	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Fout		
H8	2	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Onzekerheid		
H10	1	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020	Fout		
H10	2	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp 2020	Onzekerheid	€ 333.764	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. De ontvangen onderbouwing is ontoereikend om de rechtmatigheid van de bestedingen vast te stellen. Indicator H10/13
H12	1	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Fout		

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
H12	2	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Onzekerheid		
H14	1	SPUK expertisecentra jeugdhulp	Fout		
H14	2	SPUK expertisecentra jeugdhulp	Onzekerheid	€ 380.374	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. De ontvangen onderbouwing is ontoereikend om de rechtmatigheid van de bestedingen vast te stellen. Indicator H14/01 en H14/02.
H15	1	Specifieke uitkering tijdelijk vergroten van beschikbaarheid van acute jeugd-ggz capaciteit	Fout		
H15	2	Specifieke uitkering tijdelijk vergroten van beschikbaarheid van acute jeugd-ggz capaciteit	Onzekerheid	€ 3.801.277	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. De ontvangen onderbouwing is ontoereikend om de rechtmatigheid van de bestedingen vast te stellen. Indicator H15/01 en H15/02.
H20	1	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021	Fout		
H20	2	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021	Onzekerheid	€ 2.440.262	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. De ontvangen onderbouwing is ontoereikend om de rechtmatigheid van de bestedingen vast te stellen. Indicator H20/16
H24	1	Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022	Fout		
H24	2	Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022	Onzekerheid		
H25	1	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Fout	€ 111.152	Bestedingen zijn onterecht verantwoord, omdat in 2023 geen kosten zijn gemaakt. Indicator H25/09 en H25/10.
H25	2	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Onzekerheid	€ 63.000	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. Over de bestedingen door derden is nog geen verantwoording ontvangen. Indicator H25/09 en H25/10.
H26	1	Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp	Fout		

Nr	Volgnr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
H26	2	Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp	Onzekerheid	€ 991.517	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. Over de bestedingen door derden is nog geen verantwoording ontvangen. Indicator H26/03.
H29	1	Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en	Fout		
H29	2	Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en	Onzekerheid		
H29B	1	Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en	Fout		
H29B	2	Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en	Onzekerheid		
H30	1	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout		
H30	2	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Onzekerheid	€ 3.992.727	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. Over de bestedingen door derden is nog geen verantwoording ontvangen. Indicator H30/03.
H32	1	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Fout	€ 1.727.185	Bestedingen zijn onterecht verantwoord, omdat in 2023 geen kosten zijn gemaakt. Indicator H32/06.
H32	2	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Onzekerheid		
H33	1	Regeling specifieke uitkering COVID-19-vaccinatie	Fout		
H33	2	Regeling specifieke uitkering COVID-19-vaccinatie	Onzekerheid		
H34	1	Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2023	Fout		
H34	2	Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2023	Onzekerheid		
H35	1	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Fout		
H35	2	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Onzekerheid	€ 1.000.036	Activiteiten zijn uitbesteed aan derden. Over de bestedingen door derden is nog geen verantwoording ontvangen. Indicator H35/04.
L7B	1	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland	Fout		
L7B	2	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland	Onzekerheid		

VERTROUWELIJK

Auditdienst ACAM
Oudezijds Voorburgwal 300
1012 GL Amsterdam
Postbus 1078
1000 BB Amsterdam
Telefoon (020) 2549000
Email info.amsterdam@amsterdam.nl

Iconen: Joris Fiselier infographics